

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ
Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Τῷ Ἐντιμοτάτῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Μανιάτῃ, Βουλευτῇ Ἀργολίδος, τέκνῳ τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπῶτῳ, χάριν καί εἰρήνῃν παρά Θεοῦ.

Κατά τόν ἐν Ἁγίοις προκάτοχον τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, τόν Γρηγόριον, φαμέν, τόν Θεολόγον, ὁ Δημιουργός Πατήρ, δι' Υἱοῦ καί ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἔπλασε τόν ἄνθρωπον καταστήσας αὐτόν «ἐπόπῃν τῆς ὀρατῆς κτίσεως, μύστιν τῆς νοουμένης, βασιλέα τῶν ἐπὶ γῆς, βασιλευόμενον ἄνωθεν, ἐπίγειον καί οὐράνιον» (Λόγος εἰς τό Γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος). Καθίσταται, λοιπόν, οὗτος «βασιλεύς τῶν ἐπὶ γῆς», βασιλεύς ἀλλ' οὐκί τύραννος αἰμοδιψῆς, οὐδέ δικτάτωρ ἀνάληπτος, ἀλλά βασιλεύς διοικῶν τά ἐπὶ γῆς σωφρόνως, ἐν ἀγάπῃ καί δικαιοσύνῃ. Οὔτε ἐπαίρόμενος διά τήν δοθεῖσαν αὐτῷ ἐξουσίαν, οὔτε παραιτούμενος διά δῆθεν ταπεινότηταν. «Ἄρχει τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καί τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καί τῶν κτηνῶν καί πάσης τῆς γῆς καί πάντων τῶν ἕρπετῶν τῶν ἕρποντων ἐπὶ τῆς γῆς» (Γεν. Α', 26). Ὑποχρεοῦται «ἐργάζεσθαι καί φυλάσσειν» (αὐτόθι Β', 15), οὐκί δέ φυλάσσειν μόνον ἀλλά καί προφυλάσσειν ἀπό ἀφανισμοῦ πᾶν εἶδος ζώων καί φυτῶν.

Ἐπομένως, ὁ ἄνθρωπος κατεστάθη ὡς «πιστός καί φρόνιμος οἰκονόμος» (Λουκᾶ ΙΒ', 42), ἵνα διαχειρίζηται τά τοῦ οἴκου, ὅστις οὐκ ἔστιν ἰδικός του, ἀλλά τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ. Ὅφείλει «ὡς καλός οἰκονόμος ποικίλης χάριτος Θεοῦ» (Α' Πέτρου Δ', 10) νά διατηρῇ τήν ἰσορροπίαν ἐν τῇ κτίσει, νά παρεμβαίνη ἐπὶ καλῶ, νά ἀποτρέπη καταχρήσεις καί ἀπαγορεύῃ καταστροφάς, νά «βασιλεύῃ», ἐνὶ λόγῳ, ἀπονέμων

ή δεν θα υπάρξει ποτέ. Ο ανθρώπινος πολιτισμός, για να συνεχίσει να υπάρχει, πρέπει να αλλάξει.

Αυτή η αναγκαιότητα μας αφορά άμεσα ως χώρα. Και οφείλουμε καθημερινά να χαρτογραφούμε με ακρίβεια το τοπίο μέσα στο οποίο καλούμαστε να δράσουμε. Η παγκόσμια οικονομία κινείται με λιγγιδείς ρυθμούς, ενώ συμβαίνουν καθημερινές ανακατατάξεις στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας, κεφαλαίων και ευκαιριών ανάπτυξης. Το κλίμα αλλάζει, η ενέργεια είναι παγκόσμιο ζήτημα με περιβαλλοντικό αντίκτυπο, η γνώση και η καινοτομική τεχνολογία αναδεικνύονται στους πιο κρίσιμους αναπτυξιακούς συντελεστές.

Η Πράσινη Ανάπτυξη είναι μια στρατηγική επιλογή ρήξης με το παρελθόν, μια επαναστατική στρατηγική ανατροπής όλων των καθεστωτικών αντιλήψεων κοινωνιών και ατόμων. Οι πολίτες θέλουν να ελπίζουν ξανά σε ένα μέλλον όπου:

- Τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και αναπτυξιακά αδιέξοδα θα έχουν αρθεί.
- Η μοναδικότητα του φυσικού μας περιβάλλοντος θα γίνεται αντιληπτή ως πολύτιμο κεφάλαιο, του οποίου η διαχείριση πρέπει να είναι βιώσιμη.
- Η πρωτοτυπία και η δημιουργικότητα της σκέψης θα αξιοποιούνται παραγωγικά.
- Η ηθική της ευθύνης απέναντι στο κοινωνικό σύνολο θα επιβραβεύεται.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Β' ΕΚΔΟΣΗΣ

Ασφαλώς, τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει από τη μια μέρα στην άλλη. Αυτό άλλωστε είναι και το στοίχημα της σύγχρονης και αποτελεσματικής διακυβέρνησης: Να θέτει τα σωστά ερωτήματα και να δίνει τις σωστές απαντήσεις, με το σωστό τρόπο στο σωστό χρόνο. Κι αυτό πρέπει να πράξουμε. Είμαι βέβαιος ότι το τελικό ισοζύγιο θα είναι θετικό για την πατρίδα μας.

Γιάννης Μανιάτης
Δεκέμβρης 2009

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ

Μέχρι πριν από λίγο καιρό, κάποιοι δήθεν έξυπνοι συνδύαζαν την Πράσινη Ανάπτυξη με τα... ομόχρωμα άλογα. Προφανώς, τώρα σιωπούν εκκωφαντικά, αφού διαπιστώνουν ότι οι παγκόσμιες υπερδυνάμεις «πρασινίζουν» τα προγράμματά τους προκειμένου να αντιμετωπίσουν τη σημερινή χρηματοπιστωτική, περιβαλλοντική, διατροφική και ενεργειακή κρίση που βιώνουμε.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής δαπανούν το 20% του «πακέτου Ομπάμα» για την αντιμετώπιση της κρίσης σε δράσεις Πράσινης Ανάπτυξης. Οι κομμουνιστο-καπιταλιστές Κινέζοι διαθέτουν πάνω από 220 δισ. δολάρια, δηλαδή το 38% του προγράμματός τους. Η Γαλλία έχει δεσμευτεί να επενδύσει το 21% και η Γερμανία το 13% των αντίστοιχων προγραμμάτων τους.

Πρόσφατη έκθεση οικονομολόγων της ΕΕ εκτίμησε ότι κάθε χρόνο, από την υποβάθμιση των φυσικών πόρων –και ιδιαίτερα των δασών–, χάνουμε σε παγκόσμιο επίπεδο πά-

νω από 3,5 τρισ. δολάρια. Με τους σημερινούς ρυθμούς ανάπτυξης, σε 20 χρόνια θα χρειαζόμαστε 45% περισσότερη ενέργεια, το πετρέλαιο θα ανέβει στα 180 δολάρια το βαρέλι, 1 δισ. άνθρωποι θα ζουν με λιγότερο από 1 δολάριο την ημέρα, και άλλα 3 δισ. με λιγότερο από 2 δολάρια την ημέρα.

Η βασική αιτία πίσω από όλα αυτά είναι η αχαλίνωτη μεγέθυνση ενός άπληστου καπιταλιστικού τρόπου εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων της γης και η υιοθέτηση ενός αυτοκαταστροφικού μοντέλου στήριξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε βάρος της πραγματικής οικονομίας.

Υπερκαταναλωτισμός, περιφρόνηση για το συνάνθρωπο, αδιαφορία για τις επόμενες γενιές, ατομικισμός και απομονωτισμός, ανασφάλεια και αύξηση της εγκληματικότητας είναι τα εμφανή συμπτώματα ενός αδιέξοδου τρόπου οργάνωσης των αναπτυγμένων κοινωνιών.

Το Φεβρουάριο του 2009 δημοσιεύτηκε ένα σημαντικό κείμενο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, με τίτλο *Μια Παγκόσμια Πράσινη Νέα Συμφωνία*. Το κείμενο αυτό αποτελεί την κεντρική απάντηση του ΟΗΕ στα αγωνιώδη ερωτήματα αναπτυγμένων και υπό ανάπτυξη κοινωνιών που συνειδητοποιούν ότι, μπροστά στις κατακλυσμιαίες επιπτώσεις των πολλαπλών κρίσεων που ζούμε, η αντίδραση δεν μπορεί να είναι ούτε μεμονωμένη, από ένα κράτος, ούτε φοβική και αμήχανη. Αντίθετα, απαιτείται συνολική συσπείρωση και συντονισμός της παγκόσμιας κοινότητας και των κυβερνήσεων και, ταυτόχρονα, εμπροσθοβαρής, επιθετική αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Η ίδια η κρίση δημιουργεί και τις ευκαιρίες για το ξεπέ-
ρασμα της! Ενίσχυση των ρυθμών ανάπτυξης, χρηματοοικο-
νομική σταθερότητα, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας,
μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), προ-
στασία των οικοσυστημάτων, φειδωλή διαχείριση των υδα-
τικών πόρων και μείωση της παγκόσμιας φτώχειας αποτε-
λούν τα μεγάλα στοιχεία.

Τα Ηνωμένα Έθνη χρησιμοποιούν ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αντιμετώπισης της κρίσης τη Νότια Κορέα, η οποία ανακοίνωσε πρόσφατα την εθνική της «Πράσινη Νέα Συμφωνία», συνολικού κόστους 36 δισ. δολαρίων για τα επό-
μενα τρία χρόνια, με βασικό στόχο τη δημιουργία 960.000 νέων θέσεων εργασίας, από τις οποίες οι 150.000 μέσα στο 2009, στο χώρο των κατασκευών.

Οι Ευρωπαίοι σοσιαλιστές προσδιορίζουν ως κεντρικό πολιτικό στόχο τη διαμόρφωση ενός νέου μοντέλου Έξυπνης Πράσινης Ανάπτυξης. Ενώ η πλειονότητα των 20 συντηρη-
τικών κυβερνήσεων (από τις συνολικά 27 της ΕΕ) συνεχίζουν, δυστυχώς, να αντιδρούν με αμυντικά και φοβικά ανακλαστι-
κά, οι σοσιαλιστές έχουν θέσει επτά καθαρές στρατηγικές επιλογές, με στόχο τη δημιουργία άνω των 10.000.000 νέων θέσεων εργασίας μέσα στα επόμενα 10 χρόνια. Δηλαδή:

- Καθαρές μεταφορές, με ενίσχυση του Σιδηροδρόμου και των μαζικών μέσων στήριξης της αστικής κινητι-
κότητας.
- Διευρωπαϊκά προγράμματα σύνδεσης των παράκτιων

αιολικών πάρκων και, ταυτόχρονα, ταχύτερη επέκταση των ευρυζωνικών δικτύων μέχρι την τελευταία γωνιά της Ευρώπης.

- Αποδοτική –στο μέγιστο βαθμό– χρήση της ενέργειας, με αιχμή του δόρατος την ενεργειακή μόνωση και θωράκιση των κτιρίων.
- Σημαντική αύξηση των επενδύσεων σε έρευνα, τεχνολογία και καινοτομία, ώστε να κλείσει η ψαλίδα με τις ΗΠΑ που διαθέτουν 50% παραπάνω πόρους.
- Δημιουργία Ευρωπαϊκού Συμφώνου Απασχόλησης και Κατάρτισης σε «πράσινα» επαγγέλματα, με ενίσχυση της διά βίου μάθησης και της εκπαίδευσης δεύτερης ευκαιρίας.
- Απλοποίηση των διαδικασιών δημιουργίας μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας, με υψηλά περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα.
- Ολοκληρωμένη ανάπτυξη της ευρωπαϊκής υπαίθρου, μέσα από τη στήριξη περιβαλλοντικά φιλικών και ποιοτικών αγροτικών προϊόντων.

Η Πράσινη Ανάπτυξη ξεπερνά κατά πολύ το ζήτημα της οικολογίας και της απλής προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Δημιουργεί έναν άλλο τρόπο ζωής, με ένα άλλο μοντέλο ανάπτυξης, σε μια άλλη, πιο ανθρώπινη κοινωνία, με ποιοτικά προϊόντα και υπηρεσίες. Απαιτεί ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη, μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων,